

Informace ze zdravotnictví Jihomoravského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Brno
30.6.2005

6

Tuberkulóza a respirační nemoci - činnost oboru v Jihomoravském kraji v roce 2004

*Tuberculosis and diseases of the respiratory system - activity in branch in the
Jihomoravsky region in 2004*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí v Jihomoravském kraji v roce 2004 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích.

Summary

Information on health service activity in the branch of tuberculosis and diseases of the respiratory system in the region Jihomoravsky in 2004 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals.

Roční výkaz o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí A (MZ) 1-01 vyplňuje každá ambulantní ordinace tuberkulózy a respiračních nemocí (dále TRN), včetně ambulantních částí nemocnic ve státních i nestátních zdravotnických zařízeních všech rezortů. Zdrojem údajů o činnosti lůžkových oddělení je pololetní výkaz L (MZ) 1-02 o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití. Oba výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v České republice, který byl uveřejněn ve Sbírce zákonů ČR formou vyhlášky č. 371/2003 Sb. a její samostatné přílohy č. 2, částka 124 ze dne 12.11.2003. Program byl sestaven v souladu se zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. V Jihomoravském kraji jsou ambulance oboru TRN v zařízeních rezortu zdravotnictví a spravedlnosti. Všech 26 zařízení v kraji, které mají zpravodajskou povinnost, odevzdalo za rok 2004 vyplněný výkaz.

Personální zajištění a činnost

Ambulantní péči v oboru TRN zabezpečovalo v kraji k 31.12.2004 celkem 28 pracovišť včetně detašovaných, ve kterých poskytovalo péči 29,01 lékařů a 58,83 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (dále ZPBD). Podle zákona č. 96/2004 Sb. o nelékařských povoláních, došlo v roce 2004 ke změně kategorií pracovníků, a proto data uvedená v tabulkách za kategorii ZPBD nejsou srovnatelná s počtem SZP v minulém roce. Pracovníci jsou vždy uváděni v přepočteném počtu, což je součet úvazků. Sledují se jednak pracovníci v evidenčním počtu, jednak tzv. smluvní pracovníci, kteří poskytují v zařízení zdravotní péči, pracují na dohodu, na smlouvu o dílo nebo jako spolupracující rodinní příslušníci. V kraji takto pracovalo 0,45 lékařů a 1,00 ZPBD. Na jedno lékařské místo připadlo 34 722 obyvatel.

V průběhu roku 2004 bylo v ordinacích TRN provedeno celkem 206 479 ošetření-vyšetření (dále jen ošetření), z toho očkování BCG tvořila 4 %. Na jednoho lékaře v kraji připadlo 7 118 ošetření. Nejvíce ošetření se uskutečnilo v okrese Brno-město, a to 40 % (82 661 ošetření) z celkového počtu v kraji.

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou

Ambulantní pracoviště evidovala celkem 4 984 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakteriózou, z toho ve skupině R1 bylo 62 % osob a ve skupině R2 38 %. Z celkového počtu osob se zvýšeným rizikem onemocnění tvořily děti mladší 15 let téměř 1 % (žádné dítě ve skupině R1 a 46 dětí ve skupině R2).

Pro vyšší riziko onemocnění plicní rakovinou bylo léčeno 7 497 osob, převažovali kuřáci s vysokým konzumem cigaret (95 %). Podchycení rizikových pacientů kuřáků je neúplné, protože některá zdravotnická zařízení tuto skupinu nesledují. Osoby s profesionální expozicí kancerogenů tvořily 5 % a u 6 osob byly zjištěny dysplastické buňky ve sputu.

Dispenzarizace pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí

Na ambulantních pracovištích TRN bylo pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí dispenzarizováno celkem 52 826 osob, 48 % žen a 52 % mužů. Mezi dispenzarizovanými bylo 62 dětí (31 děvčat a 31 chlapců). Nejčastější příčinou dispenzarizace byla chronická bronchitis (53 %), astma bronchiale (22 %) a zánětlivá onemocnění plic (8 %). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel kraje připadlo na chronickou bronchitis 251, na astma bronchiale 104 a na zánětlivé onemocnění plic 40 dispenzarizovaných osob. Zhoubné novotvary dýchacího ústrojí cytologicky nebo histologicky ověřené se podílely na celkové dispenzarizaci 3,7 %, neověřené 0,2 %, nezhoubné novotvary dýchacího ústrojí 0,8 %. Děti byly dispenzarizovány pro astma bronchiale (25 dívek, 21 chlapců), chronickou bronchitis (3 dívky, 2 chlapci) a zánětlivá onemocnění plic (3 dívky, 8 chlapců).

Nově bylo dispenzarizováno 7 720 osob včetně dětí, tj. 15 % z celkového počtu dispenzarizovaných, v nově dispenzarizovaných bylo 45 % žen a 55 % mužů. Nejčastější příčinou nově dispenzarizovaných byla chronická bronchitis (2 810), astma bronchiale (1 572) a zánětlivá onemocnění plic (1 382).

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a OLÚ

Lůžkovou péči v oboru TRN zabezpečovalo v roce 2004 v kraji celkem 6 lůžkových oddělení nemocnic s 200 lůžky a jeden odborný léčebný ústav se 42 lůžky. Ve srovnání s minulým obdobím ubylo 8 lůžek na odděleních nemocnic.

Na odděleních TRN v nemocnicích pracovalo koncem roku 2004 celkem 28,97 lékařů a 83,50 ZPBD, z toho 79,00 ZPBD u lůžka pacienta. Na 1 lékaře připadalo 5,8 lůžka a na 1 ZPBD u lůžka 2,1 lůžka. Celkem bylo v kraji hospitalizováno 5 462 pacientů. Průměrná ošetřovací doba činila 11,2 dne a využití lůžek ve dnech bylo 306,4 dne.

V odborném léčebném ústavu pracovalo 1,10 lékaře a 9,10 ZPBD, z toho u lůžka nemocného pracovalo 8,10 ZPBD. Průměrný denní stav obsazených lůžek na 1 lékaře činil 30,3 lůžek a na 1 ZPBD u lůžka 4,1 lůžka. Hospitalizováno bylo celkem 682 pacientů. Průměrná ošetřovací doba dosáhla 17,9 dne a využití lůžek ve dnech 290,6 dne.

Zpracovala: Miroslava Poláčková
ÚZIS ČR Jihomoravský krajský odbor
Výstavní 17/19, 603 00 Brno
telefon a fax: 543 184 165
e-mail: polackova@uzis.cz, <http://www.uzis.cz>

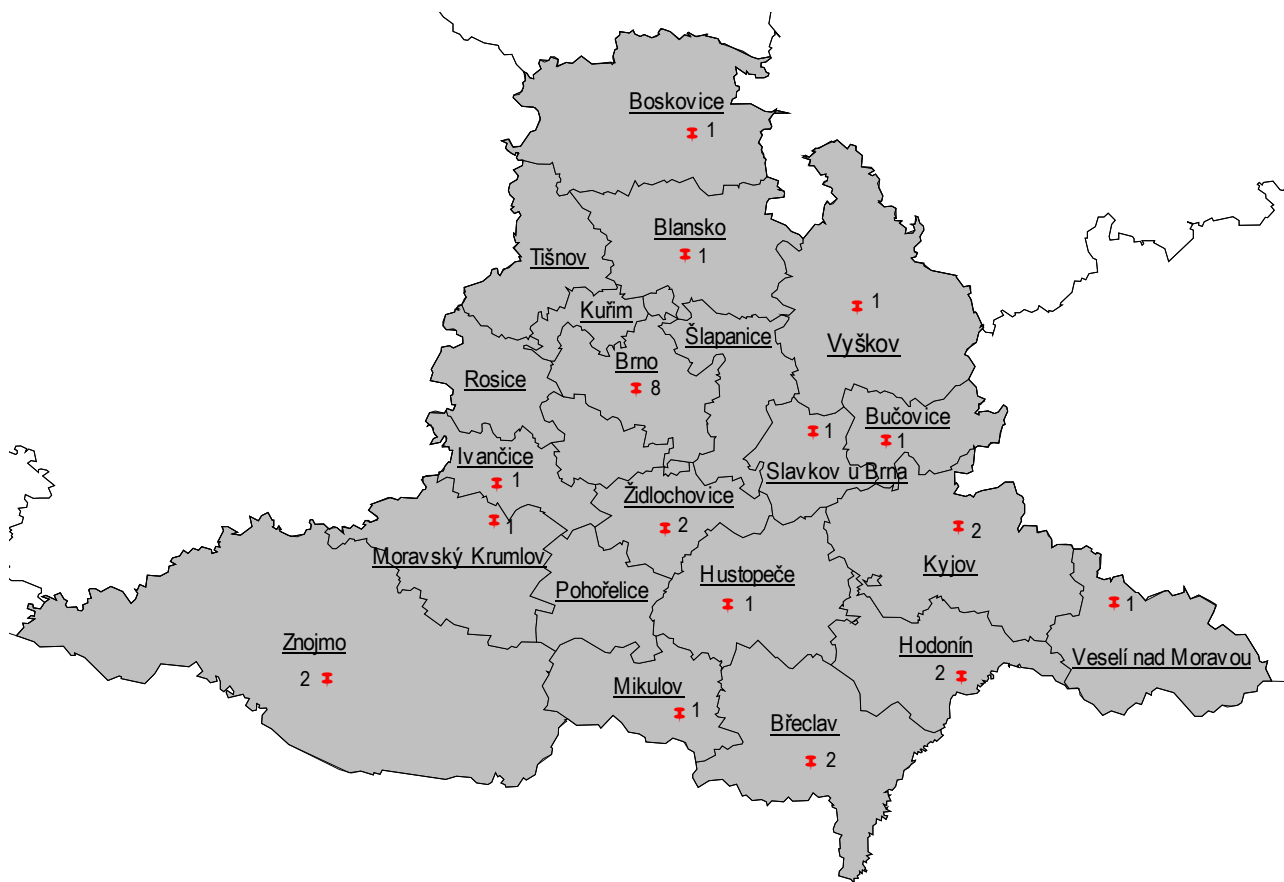
**Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči
dle druhu zdravotnických zařízení v kraji a dle území**

Ukazatel	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾		Počet ošetření - vyšetření		
		lékařů	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	na 1 lékaře
		podle druhu zařízení				
Ambulantní část lůžkových ZZ	11	11,21	32,03	86 158	3 154	7 686
Samostatné ordinace lékařů specialistů	14	13,80	13,80	79 498	3 384	5 761
Ostatní ambulantní ZZ	1	4,00	13,00	40 823	1 421	10 206
Jihomoravský kraj celkem	26	29,01	58,83	206 479	7 959	7 118
		podle území				
Blansko	2	2,00	3,00	17 950	1 085	8 975
Brno-město	8	12,26	26,10	82 661	1 515	6 742
Brno-venkov	2	2,00	2,00	9 133	738	4 567
Břeclav	4	3,40	6,80	13 390	1 756	3 938
Hodonín	5	4,05	9,80	29 286	1 341	7 231
Vyškov	2	2,00	3,00	12 816	948	6 408
Znojmo	3	3,30	8,13	41 243	576	12 498

¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

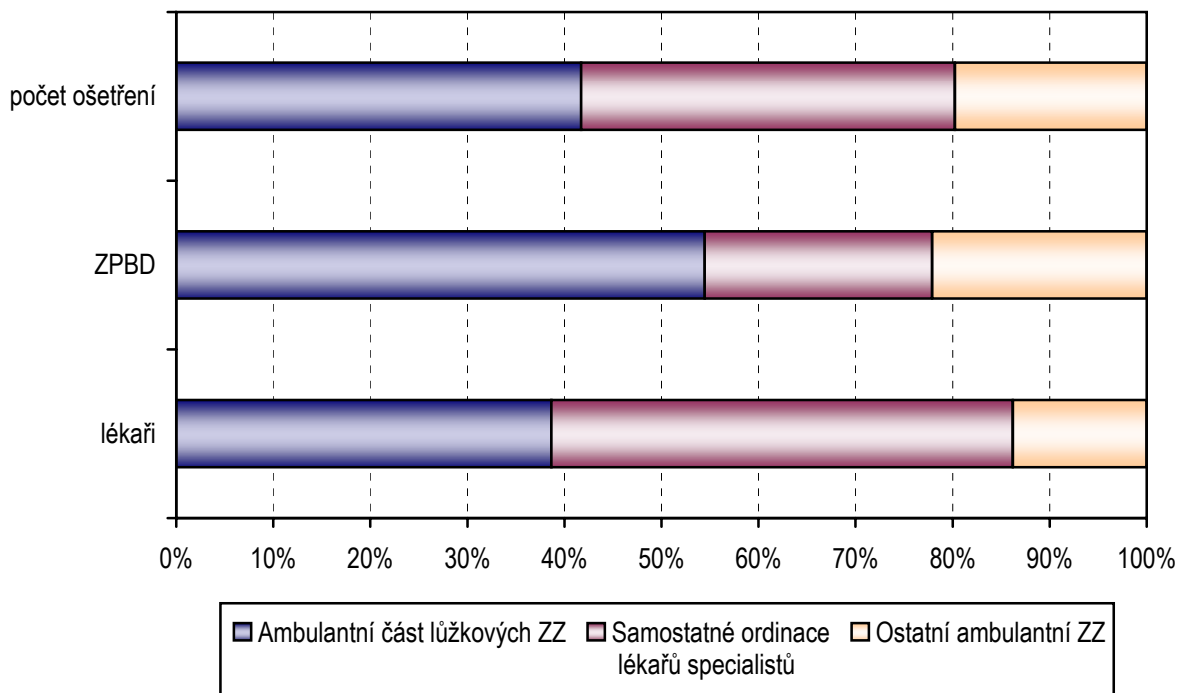
²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb. o nelékařských povoláních § 5 - § 21

Poskytovatelé ambulanti TRN péče v Jihomoravském kraji

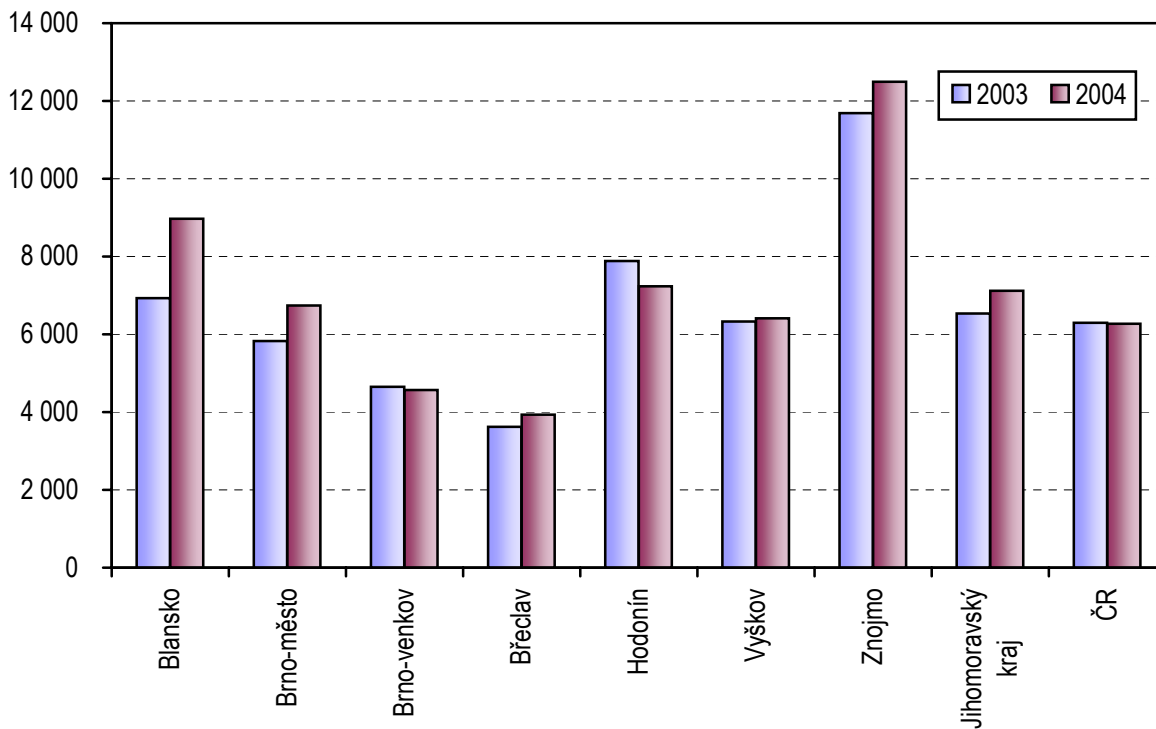

- ✚ - sídlo ZZ poskytující ambulanti TRN péči
- 8 - sídlo ZZ poskytující ambulanti TRN péči
- Brno* - název ORP

Struktura personálního zajištění a ošetření oboru TRN dle poskytovatele ambulancních služeb

Počet ošetření - vyšetření na lékaře v letech 2003 a 2004

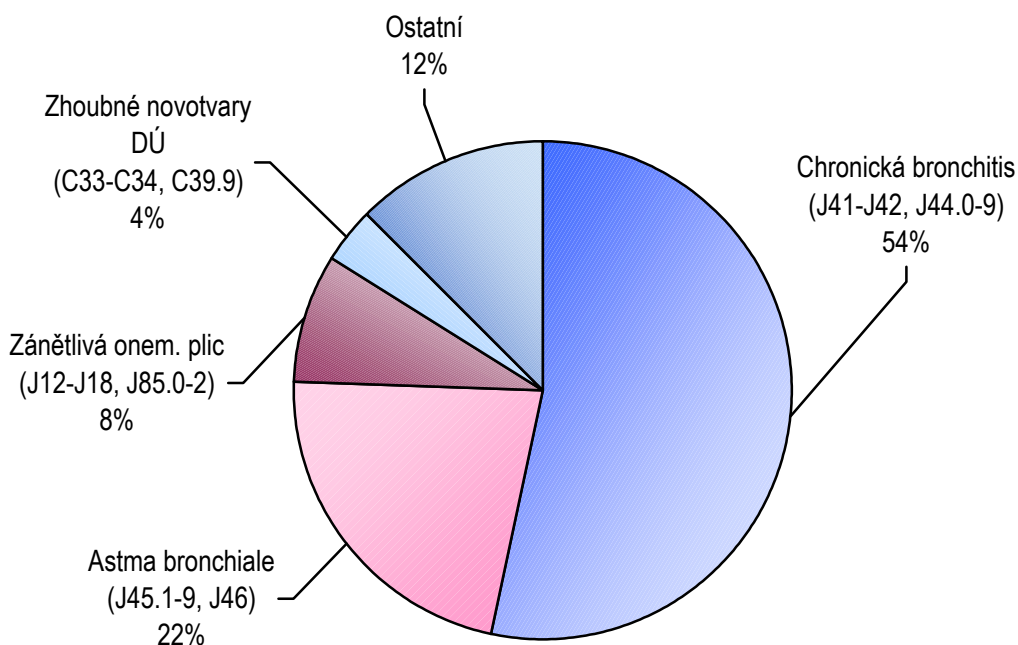

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí (DÚ)

Onemocnění (diagnóza MKN 10)	Počet dispenzarizovaných osob						ČR na 10 tis. obyvatel
	Jihomoravský kraj				z celku kraje osoby nově přijaté ¹⁾		
	celkem	z toho		na 10 tis. obyvatel	muži	ženy	
		ženy	děti (0-14 let)				
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33-C34, C39.9)	1 931	474	-	17,19	592	186	18,00
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	115	46	-	1,02	30	18	1,57
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2-4, D19.0)	446	239	-	3,97	16	20	4,12
Zánětlivá onemocnění plic (J12-J18, J85.0-2)	4 433	1 828	11	39,47	812	570	48,23
Chronická bronchitida (J41-J42, J44.0-9)	28 182	13 330	5	250,91	1 533	1 277	228,37
Astma bronchiale (J45.1-9, J46)	11 686	6 891	46	104,04	689	883	131,57
Emfyzém plic (J43.0-9)	631	220	-	5,62	38	26	12,10
Bronchiectázie (J47)	394	196	-	3,51	14	10	4,76
Sarkoidóza (D86.0,2)	1 026	635	-	9,13	52	96	8,08
Pneumokoniózy (J60-J66)	371	27	-	3,30	22	1	14,24
Difúzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0-9, J84.0-9)	781	394	-	6,95	103	99	5,62
Nenádor. onemocnění pohrudnice (J86-J94)	1 209	525	-	10,76	110	102	8,25
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26-I28)	493	217	-	4,39	75	49	8,48
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68-J80, J96.0-9, J98.0,4,6-9)	1 128	478	-	10,04	176	121	18,78
Celkem	52 826	25 500	62	470,32	4 262	3 458	512,18

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Struktura dispenzarizovaných pacientů

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0-14 let)	celkem	z toho děti (0-14 let)	
Blansko	456	-	293	7	712
Brno-město	966	-	688	-	2 053
Brno-venkov	163	-	12	1	69
Břeclav	55	-	153	-	1 030
Hodonín	518	-	558	20	2 237
Vyškov	273	-	70	11	55
Znojmo	644	-	135	7	1 341
Jihomoravský kraj	3 075	-	1 909	46	7 497
ČR	35 836	109	32 956	2 593	143 942

¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přeřazují osoby ze skupiny P II (resp. přeřazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakterií dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přeřazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakterií mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- mají závažné přidružené nemoci,
- mají závažné přidružené podmínky,
- mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakterií.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakterií

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		Odborné léčebné ústavy	
	Kraj	ČR	Kraj	ČR
Počet oddělení	6	43	1	22
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	28,97	175,79	1,10	76,12
ZPBD ²⁾ celkem	83,50	589,07	9,10	406,91
sestry ²⁾ u lůžka	79,00	552,07	8,10	366,54
ZPOD ²⁾	20,00	173,48	2,00	107,44
Průměrný počet lůžek	200,00	1 677,95	42,00	2 115,67
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	167,4	1 220,2	33,4	1 445,6
na 1 lékaře	5,8	6,9	30,3	19,0
na 1 sestru ²⁾ u lůžka	2,1	2,2	4,1	3,9
Počet lékařů na 100 lůžek	14,49	10,84	2,62	3,63
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	41,75	36,32	21,67	19,39
Počet hospitalizovaných	5 462	38 129	682	15 111
Nemocniční letalita	76,1	84,4	-	49,6
Využití lůžek ve dnech	306,4	266,2	290,6	250,1
Průměrná ošetrovací doba	11,2	11,7	17,9	35,0
Prostoj lůžek ³⁾	2,1	2,7	-0,1	11,6

¹⁾ Součet úvazků

²⁾ Zdravotničtí pracovníci dle zákona č. 96/2004 Sb.:

ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (§ 5 - § 21)

sestra - všeobecné sestry a porodní asistentky (§ 5 - § 6)

ZPOD - zdravotničtí pracovníci nelékaři pod odborným dohledem nebo přímým vedením (§ 29 - § 42)

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s plicním oddělením v kraji:

Nemocnice Blansko

FN Brno

Nemocnice Břeclav, p.o.

Nemocnice Kyjov, p.o.

Nemocnice Vyškov, p.o.

Nemocnice Znojmo, p.o.

Seznam OLÚ s plicním oddělením v kraji:

Dětská léčebna se speleoterapií, p.o. Ostrov u Macochy